

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1923 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 10 mars 1922 om utsträckt rätt att från utmätning få undantagen viss egendom.

Genom en den 9 mars 1923 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 98, som behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om fortsatt tillämpning av lagen den 10 mars 1922 (nr 82) om utsträckt rätt att från utmätning få undantagen viss egendom.

Häriigenom förordnas, att lagen den 10 mars 1922 om utsträckt rätt att från utmätning få undantagen viss egendom, vilken lag gäller till den 1 juli 1923, skall äga fortsatt tillämpning till den 1 juli 1924.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, får utskottet hänvisa till propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag.

Uti 65 § utsökningslagen stadgas, att från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören till ett värde av högst femhundra kronor, eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst tvåhundra kronor. Saknas utväg till nödortfigt uppehälle, skall, enligt samma lagrum, från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 9 saml. 1 avd. 13 häft. (Nr 13.) 1

finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger innestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande.

Genom lagen den 10 mars 1922 om utsträckt rätt att från utmätning få undantagen viss egendom har förordnats, att från utmätning för utskylder och avgifter, som uppbäras och redovisas i sammanhang med utskylder, skola, där gäldenären är familjeförsörjare eller har eget hushåll, undantagas, utöver vad i 65 § utsökningslagen sägs, bohag, husgeråd och husdjur till ett sammanlagt värde av högst femhundra kronor. 1922 års lag gäller till den 1 juli 1923.

I nu förevarande proposition har föreslagits, att sistnämnda lag måtte erhålla fortsatt tillämpning till den 1 juli 1924.

Utskottet.

Vid framläggandet för 1922 års riksdag av förslag till lag om utsträckt rätt att från utmätning få undantagen viss egendom framhöll föredragande departementschefen, att den rådande ekonomiska depressionen för många medfört omöjlighet att utgöra dem påförda utskylder, samt att ett uttagande på exekutiv väg av nämnda utskylder skulle medföra skövling av tusentals hem. En eftergift från det allmännas sida i nämnda hänseende vore därför av omständigheterna påkallad och hade sitt fulla berättigande i den omsorg, staten borde hava om sina medlemmar. De omständigheter, som sålunda föranlett lagens framläggande, äro enligt utskottets mening fortfarande för handen. Även om de ekonomiska förhållandena i någon mån förbättrats, synes depressionen ingalunda vara hävd. På vissa håll råder fortfarande betydande arbetslöshet, och för stora grupper av medborgare är det alltjämt förenat med svårighet att komma ut med dem påförda utskylder. Under dylika omständigheter synas starka skäl tala för förlängning av lagens giltighetstid.

Utskottet kan icke heller finna, att de anmärkningar, som framstälts mot lagen, böra tillerkännas avgörande betydelse. Visserligen torde, såsom en del myndigheter framhållit, lagen i vissa fall försvåra indrivandet av utskylder och därmed jämställda avgifter, men de belopp, som på grund av lagens tillvaro måste avskrivas, äro dock jämförelsevis små. Det synes också utskottet vara av större vikt för det allmänna, att hemmen, så vitt möjligt, skyddas, än att de obetydliga belopp, varom här är fråga, indrivnas. Det har även från olika håll anmärkts, att lagen icke skulle äga någon större betydelse, enär utskylder i regel, då de icke frivilligt erläggas, uttagas genom införsel i avlöning, och gäldenären oftast i de fall, då betalning icke kan på sistnämnda sätt framtvingas,

saknar bohag, husgeråd och husdjur till värde överstigande femhundra kronor. Ehuru denna anmärkning synes äga ett visst berättigande, kan dock, såsom departementschefen anfört, häremot framhållas, att just i de fall, där behovet av skydd mot utmätning är starkast d. v. s. i de fall, där den skattskyldige saknar inkomst, ej heller skatterna kunna uttagas genom införsel i lön. För dessa fall synes lagen hava en uppgift att fylla. Givetvis kan, på sätt vissa myndigheter påpekat, lagen i en del fall medföra, att personer, som hava möjlighet att gälda dem påförda utskylder, undandraga sig fullgörandet av sin betalningsplikt, under det att hos andra skattskyldiga, som befinna sig i ungefär samma förmögenhetsställning, utskylderna uttagas genom införsel. Även om lagen understundom på detta sätt kommit att bereda frihet från utmätning åt personer, som ej varit i trängande behov därav, och jämväl i några fall verkat mindre rättvist, torde hänsynen härtill dock ej böra föranleda borttagandet av ett skydd, som för många är av behovet påkallat och för dem visat sig vara till verkligt gagn.

Den tanken har jämväl framkastats, att lagen borde så småningom avvecklas därigenom, att man efter hand nedsatte det för utmätning undantagna beloppet. Ett ytterligare skäl för en nedsättning skulle vara, att nyssnämnda belopp med hänsyn till det nuvarande prisläget vore väl högt. Utskottet kan dock för sin del icke finna en dylik successiv avveckling lämplig, och den prissänkning, som ägt rum, synes, på sätt departementschefen anfört, icke vara så väsentlig, att densamma bör föranleda någon jämkning av lagens bestämmelser.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att ifrågavarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 april 1923.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hederstierna*, *Jacob Larsson*, *Leander*, *Klefbeck*,

Edw. Larson,* *K. G. Westman* och *Carlsson* i Hällsbäck.

från andra kammaren: herrar *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Halmstad, *Strid*, *Leo*, *Johansson* i Brånalt, *Söderberg* och *Johanson* i Huskvarna.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Hederstierna*, som anförde:

»Då första lagutskottet vid nästlidna års riksdag avgav utlåtande i förevarande ämne och hemställde om antagande av nu gällande lag i detta avseende, fogade jag vid utlåtandet en reservation, däri jag hemställde om avslag å utskottets förslag under anförande av följande:

'På sätt utskottet anmärkt, har av Kungl. Maj:t i sammanhang med nu ifrågasvarande lagförslag icke föreslagits någon ändring i konkurslagens bestämmelse om rätt för gäldenär att från konkursboet utbetomma viss egendom, och har ej heller av utskottet föreslagits någon sådan ändring. Till följd härav kan enligt min mening stadgandet i nu föreslagna lag lätt bliva alldeles illusoriskt. Vida betänkligare synes mig emellertid vara, att antagandet av förevarande lagförslag är ägnat att ingiva den föreställningen, att gäldande av skuld till det allmänna icke är av samma vikt som betalandet av annan gäld.'

Under åberopande av vad jag sålunda anförde, och då den nu gällande lagen säkerligen endast i undantagsfall kommit i tillämpning, hemställer jag jämväl nu om avslag å Kungl. Maj:ts proposition.»